

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat Chajee Sara, 23 november 2024/ 22 chesjwan 5785

Genesis/Beresjiet 24: 53 - 25: 18; Tanach blz. 46-48.
Haftara: Ruth 1: 1-22; Tanach blz. 1561-1562.

Vertaler: Paula Reisner

Coördinatie: Harry Polak

Commentaar: ***rabbijn Judith Hauptman, emeritus hoogleraar Talmoed en rabbijnse cultuur***

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read or listen to the original text in English.

Rebecca de Patriarch

De sidra van deze week, *Chajee Sara* [Beresjiet/Genesis 23: 1 - 25: 18], gaat over het voortzetten van de familielijn, het voortbrengen van nakomelingen. De sidra begint met een verslag van Sara's dood op 127-jarige leeftijd. Hij eindigt met een lijst van Avrahams kinderen uit concubines en de vele nakomelingen van Jisjmaëel (25: 1 –18). Maar het centrale verhaal van de sidra, het hele hoofdstuk van Beresjiet/Genesis 24, gaat over het vinden van een vrouw voor Jitschak.

Avraham vraagt zijn dienaar om terug te reizen naar *Aram Naharajim*, de geboorteplaats van Avraham, om een partner voor zijn zoon te vinden. Avraham schrijft voor dat de bruid een bloedverwant moet zijn. Bovendien laat hij zijn dienaar zweren dat de vrouw die hij voor Jitschak vindt, ermee moet instemmen haar geboorteplaats en familie te verlaten en naar Kenaän te verhuizen, waar Avraham en Jitschak nu wonen. Avraham begrijpt dat als God Zijn

belofte wil vervullen dat het Joodse volk zo talrijk zal worden als de sterren aan de hemel [Beresjiet/Genesis 15:5], het toekomstige nageslacht niet in Aram Naharajim geboren dient te worden, maar in Kenaän.

De dienaar, elders Eliëzer genoemd [Beresjiet/Genesis 15: 2), gaat op reis. Hij bidt dat God hem naar de juiste bruid zal leiden. Er volgt de bekende scène bij de waterput. Rivka komt opdagen met een waterkruik op haar schouder. Eliëzer merkt op dat ze mooi is. Ze biedt hem, een vreemdeling, en zijn kamelen liefdevol water aan. Ze biedt hem ook een overnachting aan. Hij geeft haar een gouden neusring en armbanden en volgt haar terug naar het huis van haar familie.

Toen Betoeëel, haar vader, en Lavan, haar broer, het verzoek van Eliëzer hoorden dat Rivka met Jitschak zou trouwen, accepteerden ze het voorstel (*pasoeek* 51). Eliëzer geeft kostbare geschenken aan Rivka, haar moeder en haar broer (*pasoeek* 53). De volgende ochtend wil Eliëzer met Rivka vertrekken, maar haar moeder en broer stellen voor dat ze in plaats daarvan over tien dagen vertrekt. Daarop roepen ze haar binnen "en vragen haar [wat ze denkt]" (Beresjiet/Genesis. 24: 57). "Wil je met deze man meegaan" (*pasoeek* 58) willen ze weten, en zij antwoordt: 'Ik ga mee'.

De vraag voor de commentatoren is: wat bedoelt Rivka als ze de vraag bevestigend beantwoordt? En suggereren deze woorden dat de toestemming van een vrouw vereist is voor een huwelijk? Volgens Rashi, die zich baseert op een *midrasj*, zegt ze dat ze ermee instemt om met deze man mee te gaan en met Jitschak te trouwen. Anderen zeggen dat ze ermee instemde om geen tien dagen uit te stellen, maar meteen te vertrekken.

Ik denk dat er een derde, meer waarschijnlijke interpretatie is. Het punt dat meerdere keren wordt herhaald, aan het begin van het hoofdstuk, is dat de bruid die Eliëzer terugbrengt voor Jitschak haar geboorteplaats moet verlaten en naar Kenaän moet verhuizen, net zoals Avraham zelf deed toen God hem riep [Ber.12:1]. Alleen als ze dat doet, zal haar toekomstige kind de lijn van mensen kunnen voortzetten aan wie God verschillende beloften heeft gedaan. Als ze 'ja' zegt, wetende dat haar vader en broer al namens haar een huwelijksaanzoek hebben aanvaard, zegt ze dat ze bereid is huis en gezin achter te laten, tegen grote persoonlijke kosten, en bij Jitschak in Kenaän te gaan wonen. Ze begrijpt dat God dat van haar vraagt.

Deze beslissing plaatst haar, heel opmerkelijk, op één lijn met Avraham, die ook gehoor gaf aan de stem van God en zijn familie en zijn geboorteplaats achter zich liet. In feite lijkt Rivka meer op Avraham - een gelovig en moedig persoon - dan op haar echtgenoot Jitschak. Als ze antwoordt: 'Ja, ik ga', zegt ze dat ze de toekomstige ontwikkeling van de Joodse geschiedenis ziet en de rol te spelen die haar wordt gevraagd. Gezien de verslagen van haar daden in de komende hoofdstukken, in het bijzonder hoe zij de eerstgeboren zegen voor haar tweede geboren zoon Jaäkov veiligstelde, denk ik dat het juister is om te zeggen dat de drie patriarchen van Beresjiet niet Avraham, Jitschak en Jaäkov zijn, zoals doorgaans wordt gedacht, maar Avraham, Rivka en Jaäkov.

Terugkomend op de eerder gestelde vraag: kunnen we van Rivka leren dat een vrouw moet instemmen met een huwelijk? Het antwoord is zowel ja als nee. Het is duidelijk dat Rivka zonder haar toestemming door haar vader en broer is uitgehuwelijkt. *Midrasj Beresjiet Rabba* (60: 12) leidt echter uit *pasoeek* 57 af dat een vrouw moet instemmen met een huwelijk. En de rabbijnen van de Talmoed stellen later de regel in dat een vrouw moet instemmen met een huwelijk om geldig te zijn (*BT Kiddushin 8b*).

Als we *pasoe*k 57 samen met *pasoe*k 58 lezen, zeggen ze in grote lijnen dat Rivka het enorme offer begreep dat van haar werd gevraagd, waarbij ze huis en familie achterliet, en zonder aarzeling deze voorwaarden heldhaftig accepteerde.